

Monica Wood

Een buitengewoon
gewoon leven

Karakter Uitgevers B.V.

* * *

Dit is juffrouw Ona Vitkus. Dit is haar levensverhaal, opgenomen op een geluidsband. Dit is deel één.

Staat hij aan?

...

Ik kan deze echt niet allemaal beantwoorden. Dan zitten we hier tot we een ons wegen.

...

Ik zal de eerste beantwoorden, maar meer ook niet.

...

Ik ben geboren in Litouwen. In het jaar negentienhonderd. Ik weet niet meer hoe het er was. Mogelijk herinner ik me, nou ja, vaag nog wat boerderijdieren. Een paard of een ander groot beest. Wit met vlekken.

...

Misschien een koe.

...

Ik heb geen idee wat voor koeien er in Litouwen zijn. Maar ik geloof dat ik me nog voor de geest kan halen... ken je die gevlekte melkkoeien die je overal ziet?

...

Holsteins. Dank je. O, en kersenvloden. Prachtige kersenvloden die er in de lente uitzagen als zeepsop. Grote, schuimige, bloeiende dingen.

...

Toen was er een lange reis en een overtocht op een schip. Daarvan kan ik me alleen nog flarden herinneren. Je hebt wel een miljoen vragen op dat papier staan...

...

Vijftig, ja. Prima. Ik wil alleen maar even zeggen dat je ze niet in de juiste volgorde hoeft te stellen.

...

Omdat een levensverhaal nooit bij het begin begint. Leren ze je op school dan helemaal niets?

Hoofdstuk 3

Op die eerste zaterdag, aan het begin van de dooiperiode vroeg in maart, arriveerde de jongen in een grijs busje dat werd bestuurd door een goedgebouwde scoutsleider in een gestreken uniform. Er drupte water uit Ona's dakgoten, van de leuning van haar veranda, haar voederkastjes en de zijspiegels van het busje. De scoutsleider pikte de jongen uit de groep – de anderen waren allemaal groter en forser – en marcheerde (letterlijk, zo leek het) de treden op. Hij introduceerde zichzelf als Ted Ledbetter en stelde de tengere jongen met stekeltjeshaar voor, wiens houding van welwillende gereserveerdheid haar meteen enigszins in verwarring bracht.

Het eerste woord dat in haar gedachten weerklonk, merkwaardig als een verdwaalde hagelsteen: *brolis*. Ze knipperde heftig met haar ogen, alsof het woord haar letterlijk op haar hoofd had geslagen.

Broer.

Elf was hij, maar klein genoeg om voor acht door te gaan. Over zijn uniform heen droeg hij een bespottelijk leren jack met water-vlekken waaruit zijn hals stak, dun en naakt, en van een onaardse tint wit. Hij had iets kwetsbaars. De scoutsleider gaf de jongen nog wat duidelijk geformuleerde instructies en beloofde hem over twee uur op te halen – om precies zoveel uur zoveel.

Nadat het busje was weggehobbeld, bleef de jongen zwijgend staan wachten, zo rank en argeloos als een sprinkhaan. 'Aangenaam kennis te maken,' zei hij.

'Hmm,' zei Ona.

De jongen staaarde haar aan. 'Hoe oud bent u?'

Het tweede woord kwam in haar op: *šimtas*.

Hij knipperde even met zijn ogen. ‘Wat?’

‘Honderd.’

‘Wat is dat voor taal?’

‘Dat weet ik niet,’ zei Ona beduusd. ‘Litouws, veronderstel ik. Ik ben honderdvíér, niet honderd. Eén-nul-víér.’

Daar stonden ze dan, samen in de druppende wereld, elkaar gade te slaan. De jongen leek zich te verwonderen over de zwaarte van ruim een eeuw, en Ona vroeg zich af hoe ze in godsnaam twee niet aan elkaar gerelateerde woorden had opgediept uit een taal waarvan ze zich niet kon herinneren dat ze die ooit had gesproken.

‘Kom maar binnen,’ zei ze, en dat deed hij, waarna hij beleefd op de mat bleef staan met zijn druipnatte schoenen.

‘Ik heb een aantal klusjes voor je,’ zei ze, ‘en als je die niet kunt doen of niet wilt doen, dan kun je het me beter nu laten weten.’

‘Ik kan ze wel doen.’

‘Ik heb je nog niet verteld wat voor klusjes het zijn.’

‘Toch kan ik ze wel doen.’ Hij articuleerde mooi, hoewel zijn zinnen nauwelijks waarneembare pauzes op de verkeerde plaatsen bevatten, alsof hij een buitenlander – of buiten adem – was.

Maar hij bleek een harde werker: bereidwillig, volhardend en aangenaam grondig. Zaterdag was vuilophaaldag; hij rolde haar grote vuilnisbak helemaal van de stoeprand naar de schuur, wat ze had verwacht, en spande de snelbinder ook weer over het deksel, wat ze niet had verwacht. Hij haalde alle voederkastjes naar beneden, vulde ze tot de rand en hing ze weer op met de toewijding van een etaleur. Hij veegde de hoopjes restsneeuw weg die nog langs haar pad lagen. Tegen de tijd dat ze eraan toe was hem een kockje aan te bieden was de scoutsleider alweer terug.

Ona gaf te kennen dat ze het wel zag zitten met de jongen. Meeneer Ledbetter keek opgelucht; ze had de andere jongens al op de eerste dag weggestuurd.

Op de tweede zaterdag – nadat hij de voederkastjes had schoongemaakt en bijgevuld, op exact dezelfde manier als de week ervoor, wat haar deed vermoeden dat hij instructies op zijn hand had geschreven – vertrouwde de jongen haar toe dat hij een passie had voor wereldrecords. Ze zaten aan haar tafel dierenkoekjes te eten, wat de jongen in fasen deed: staart, poten, kop, lijf. Elk koekje op exact dezelfde manier.

‘Geen records als bij sport,’ verzekerde hij haar. ‘Records als... Eén: hoe lang kun je een munt laten ronddraaien. Twee: grootste collectie golfpotloodjes. Drie: langste oorharen.’ Hij haalde even adem. ‘Vier...’

‘Guinness Records,’ zei ze. Ze had er geen moeite mee hem te verstaan, wat ze heel fijn vond.

‘U hebt ervan gehoord!’ Hij keek absurd blij. ‘Het is lastiger om in het boek te komen dan de mensen denken.’

Normaal vond ze padvinders vervelend, met hun gameboyscores en voetbaluitslagen en luie gemakzucht. Maar deze bracht bijna letterlijk het gevoel van een tweede jeugd bij haar teweeg: ze had het idee dat ze tegen een kind sprak dat ze gekend had kunnen hebben toen ze zelf elf was. Wat kon ze hem gemakkelijk bij McGovern’s plaatsen, zittend naast de witte marmeren frisdrankautomaat, met kleine teugjes een bruisdrank met chocoladesmaak drinkend. Ze zag hem zo voor zich tussen de jongens met witte shirts die honkbal speelden in Wald Street, en die het portier van Joe Prebles zwarte REO als honk gebruikten. Iets aan hem leek niet te kloppen, waardoor hij zo uit een andere tijd en plaats leek te zijn weggelopen.

Hij herinnerde haar eraan dat ze mensen ooit fascinerend had gevonden. Dat ze meer dan één leven had geleid.

Ze haalde een kwartje uit haar zak. Na een paar onhandige pogingen kreeg ze het aan het ronddraaien. ‘Ruim vijf seconden,’ zei ze, nadat het was gaan wankelen en aan de zwaartekracht ten prooi was gevallen. ‘Wat is het record?’

‘Negentien komma zevenendertig seconden,’ zei de jongen. ‘De heer Scott Day uit Groot-Brittannië. Uw tafel is niet glad genoeg.’

Ze bekeek de sjerp die hij over zijn borst droeg, die was getooid met glanzende stukjes stof. ‘Ben jij recordhouder van het aantal insignes?’

‘De heer John Stanford uit de Verenigde Staten heeft honderdtweeënveertig insignes verdiend.’ Hij keek uit het raam. ‘Er bestaat een insigne voor vogelkennis.’

‘Echt waar?’ Ze wees. ‘Dat is een Amerikaanse goudvink.’ Ze had wat basisdingen geleerd van Louise, in de tijd dat het leven nog steeds kleine verrassingen herbergde. Ze had ongeveer tien jaar lang een lijst bijgehouden, maar ze kon zich nu de laatste keer niet meer herinneren dat ze echt een vogel had bekéken. Ze voerde ze uit medelijden.

‘Ik ken al wat veelvoorkomende vogels,’ zei hij. ‘Eén: kraai. Twee: roodborstje. Drie: rode kardinaal. Vier: mees. Maar één: je moet twintig vogels kennen om een insigne te verdienen. Twee: je moet een nestkastje bouwen. Drie: je moet vijf vogels herkennen aan hun zang.’ Zijn zachte mond verslaptte een beetje. ‘Ik ben slecht in muziek.’

‘Echt? Door mijn echtgenoot, Howard, een mislukte en gefrustreerde zanger, sta ik zelf een beetje tweeslachtig tegenover muziek.’ Ona tikte tegen haar oor. ‘Vogelzang is anders, maar ik hoor de hoge tonen niet meer. De laatste keer dat ik een bonte zanger heb gehoord, was ik tweeënzeventig. Zelfs de roodborstjes vallen soms weg, als een kapotte radio.’

‘Dat is jammer,’ zei hij. Zijn hele lichaam verstilde, zozeer leefde hij met haar mee, en ze begon het werkelijk erg spijtig te vinden dat ze ze kwijt was, de vogeltjes waarvan de hoge tonen voorgoed waren verdwenen door een knisperend luikje in haar binnendoor. Nadat ze Louise had verpleegd tijdens de laatste stadia van haar kanker, lukte het Ona niet haar vroegere tijdsbestedingen weer op te pakken, en had ze echt gelooft dat ze vrij letterlijk met Louise

naar het Grote Onkenbare Ergens waren verdwenen. *Word geen oude zuurpruim*, had Louise haar in die laatste dagen gewaarschuwd. *Dat is zo voorspelbaar*. Maar het was precies wat Ona inderdaad was geworden: een oude zuurpruim.

‘De heer John Reznikoff uit de Verenigde Staten kwam in het Guinness Book of World Records door haar te verzamelen,’ zei de jongen. ‘Eén: haar van Abraham Lincoln. Twee: haar van Marilyn Monroe. Drie: haar van Albert Einstein. Vier...?’

Deze lijst was heel lang en ze wachtte tot hij er klaar mee was. Zijn ogen bleven voortdurend op haar gezicht gericht. Hij had een verbijsterend aantal records in zijn geheugen opgeslagen, allemaal van het type haar verzamelen en munt draaien. Hij verzamelde zelf ook dingen – zonder succes, bekende hij. Een serieuze verzameling aanleggen vergde een zekere mate van geld en kansen die de gemiddelde elfjarige niet tot zijn beschikking had. ‘De heer John Reznikoff koopt het haar,’ deelde hij haar mee. ‘Hij heeft Lincoln niet opgegraven of zo.’

‘O. Ik vroeg het me al af.’

‘De heer Ashrita Furman uit de Verenigde Staten heeft honderddertig komma negenentwintig kilometer gelopen met een glazen melkfles op zijn hoofd.’

‘In één keer?’ vroeg Ona ongelovig.

‘De heer Ashrita Furman is ook de recordhouder van het aantal records.’ Hij wachtte even. ‘Eén: hoe kom ik aan een glazen melkfles? Twee: hoe meet ik honderddertig kilometer? Drie: mijn moeder laat me geen honderddertig kilometer lopen met een fles op mijn hoofd, al zou ik het willen.’ Hij wachtte weer even. ‘Wat eigenlijk wel zo is.’

Hoewel hij verder weinig van zichzelf blootgaf, veronderstelde Ona dat school een beproeving was, dat hij zich dag in dag uit op de achterste rij verschool uit angst om een beurt te krijgen. Misschien bracht hij de pauze wel in zijn eentje door. Haar eigen jongens waren gemakkelijk geweest in de omgang met hun vriendjes,

vooral de zonnige en alom geliefde Frankie. Deze jongen, met zijn bedachtzame stem en behoedzame houding, leek eerder iemand met wie ze verwant zou kunnen zijn.

‘Ik heb een man gekend die met muizen jongleerde,’ vertelde ze hem.

Hij zette grote ogen op, dus haalde ze haar verhaal over het reizende showgezelschap van stal.

‘Bent u wéggelopen?’ zei de jongen. Ze voelde hoe ze met een heerlijke nieuwe blik werd bekeken. ‘Ging u weg bij uw moeder?’

‘Het was een rare tijd; de oorlog hing in de lucht. Ik maakte dat jaar al mijn rokken korter; alle meiden in Kimball lieten plotseling hun kuiten zien.’ Geraakt door de luisterende grijze ogen van het kind ging ze verder: ‘Meneer Holmes was de eigenaar van de show, een echte sjacheraar. Zijn show was niet heel goed, gewoon een reizende vertoning, vergelijkbaar met een kermisattractie zoals je die nu soms bij een shoppingmall aantreft.’

‘O,’ zei de jongen. ‘Daar ben ik wel eens in geweest.’

‘Hoe was het?’

‘Nou, met van die snelle ritjes.’

‘Welnu, wij hadden een oude carrousel, die meneer Holmes bij een pokerspel had gewonnen – een echte Armitage Herschell met twee rijen – die je kon opzetten en weer afbreken. Ooit een gezien?’

‘Nee,’ zei de jongen met grote ogen. ‘Zou ik wel willen.’

Ona had haar kaarten inmiddels tevoorschijn gehaald en begon ze te schudden. ‘We deden wat we konden met de carrousel, van die derderangs spelen, en er was een papegaai die “Some of These Days” zong in de versie van Sophie Tucker. Ooit gehoord?’

‘Kan het nu?’

‘Ik heb mijn Victrola allang niet meer,’ zei ze. ‘Ik ging zeven avonden achter elkaar naar de show. En de zevende keer werd ik verliefd, pal voor die carrousel.’

Hoe had het anders kunnen gaan? De zwoele avond, de geur van

pinda's en opdrogende modder, de stoomcarroussel met geveerde paarden voor eeuwig poserend in een vluchthouding. 'Ik zie nog steeds de wilde, witte ogen van die paarden voor me,' vertelde ze de jongen. 'Je kunt je de kleuren niet voorstellen, heel anders dan die suffe van tegenwoordig. Kies eens een kaart.'

De jongen keek verwonderd. 'Nu?'

'Wanneer je er maar klaar voor bent. Dan zal ik je verstrooiing bieden.' Ze had het woord 'verstrooiing' geleerd van Maud-Lucy Stokes, de juf uit haar kindertijd, wier onberispelijke taalgebruik bij de kleine Ona had geleid tot de aanvankelijke – onterechte en uiteindelijk teleurstellende – indruk dat Amerika een land van precisie was. Ona hield vanaf het eerste begin van het Engels en besteedde er nauwgezet aandacht aan, want ze merkte welk effect de taal had: de syntactische misleunen van haar ouders, het slordige gevloek van de marskramer en Maud-Lucy's keurige formuleringen. Een bepaalde stijl kon luisteraars bewegen tot medelijden, tot ontzag, tot de aanschaf van een stoofpan die ze niet nodig hadden. Maud-Lucy leerde Ona om met toewijding een zin te formuleren, en op den duur koos ze voor zichzelf een hoog-lage tussenvorm die paste bij haar ambivalentie tegenover de mensheid.

'Daar stond ik dan,' vertelde ze de jongen, 'met een groepje meisjes uit mijn buurt te kijken naar de prachtige paarden die rondraiden, terwijl Viktor, die in de leer was bij de tatoeëerder, naar me toe slenterde alsof we elkaar al eens in een droom hadden ontmoet. De knappe, blonde, Russische Viktor.' Hij had eerst haar hart gestolen, toen haar maagdelijkheid en ten slotte haar geld. 'Ik had zelfs nog nooit de hand van een jongen vastgehouden. Zo'n meisje was ik niet.'

'Wat voor meisje was u?'

'O,' zei ze. 'Nou, onschuldig. Zoals jij. Maar waarom zou ik jou dat allemaal in vredesnaam vertellen?'

'Ik weet het niet.' De blik van de jongen viel op haar als een felle straal zonlicht. Ze voelde zich even, heel kort maar, naakt. Het was

de naam Viktor die haar in deze gemoedstoestand had gebracht. Viktor, die honderdnegen zou zijn. Dood en begraven en met haar flirtend vanuit zijn graf.

Eindelijk pakte de jongen een kaart. Die bestudeerde hij dertig seconden, waarna hij hem teruggaf. Ze deed alsof ze de kaart terugstak in de set kaarten en begon ze te schudden. ‘Presto,’ zei ze, en ze legde zijn kaart omgekeerd op de tafel. De mond van de jongen viel open.

‘Grote grutjes, heb je nog nooit eerder een kaarttruc gezien?’

‘Geen goeie. Er zit een jongen in mijn klas die slechte trucs kent.’ Hij fronste. ‘Iedereen vindt Troy Packard geweldig.’

Een pestkop, vermoedde Ona. ‘Nou,’ zei ze, de kaarten uitspreidend. ‘Kijk maar eens.’

Ze legde de kaarten uit voor een simpele uitleg, zoals ze had gedaan voor een generatie van nerveuze schooljongens aan de Lester Academy, in haar hoedanigheid van secretaresse van de rector. Ze had de jongste en meest zenuwachtige ventjes de truc geleerd die ze de jongen nu bijbracht.

Hij had vaardige vingers, was bereidwillig en leergierig, maar hij had geen enkele aanleg voor misleiding. ‘Jij bezit geen gevoel voor bedrog,’ zei ze. ‘Probeer dit maar niet op school.’

‘Het wereldrecord voor een kaartenhuis is honderdeenendertig verdiepingen.’

‘Misschien kun je je daarop richten. Een nieuw record vestigen.’

‘Heb ik geprobeerd.’

‘Hoeveel had je er?’

‘Elf.’

‘Dat is één verdieping per jaar.’

Hij keek verheugd en zei: ‘Juffrouw Vitkus, u hebt erg mooie handen.’

Op de derde zaterdag onthulde Ona, als reactie op haar eerste compliment in tientallen jaren, haar complete arsenaal aan kaart-

trucs – de hele mikmak, gratis en voor niets. Maar de jongen bleek te lichtgelovig om het verschil te begrijpen tussen het voor de hand liggende stap-voor-stap van We Three Kings en de gelaagdheid van Morning Mail. Hoewel de afleidingstactiek van het vertellen van een verhaal tijdens een foefje of truc volledig zinloos bleek te zijn, beantwoordde ze toch zijn vragen. Het was lang geleden, als het al ooit was gebeurd, dat een ander mens blijk had gegeven van zo'n intense belangstelling voor de gewone dingen uit haar leven.

De jongen luisterde op een manier die ze nog niet eerder had meegemaakt: er bewoog niets. Zijn ogen niet, zijn schouders niet, zijn benen of voeten niet. Alleen zijn vingers – een ingehouden maar waarneembaar ritueel dat eruitzag als tellen. Vanuit zijn losjes gesloten vuist kwam eerst één vinger los, dan de tweede, derde, vierde en de duim; dan was de andere hand aan de beurt: één, twee, drie, vier, duim. Vervolgens gingen de vuisten weer dicht en werden de vingers weer uitgestoken – voorspelbaar en systematisch. Hij leek haar verhalen op te delen in items op een lijst, een vorm van goochelarij die alledaagse informatie veranderde in iets magisch.

1. Juffrouw Vitkus is als vierjarig kind naar Amerika gekomen.
2. Met haar ouders, Jurgis en Aldona.
3. Vanuit het land Litouwen.
4. Dat door de Russen werd bestuurd.
5. Die probeerden alle Litouwse mannen in het leger te krijgen.
6. Daarom verhuisden Jurgis en Aldona naar Kimball in Maine, waar zeven fabrieken stonden.
7. Jurgis kreeg werk als zuurstoker en Aldona als voddensorteerder.
8. En ze besloten van hun dochttertje een Amerikaans meisje te maken.
9. Dus spraken ze geen Litouws met haar.
10. En ze konden ook niet in het Engels met haar praten.

‘Was u eenzaam?’ vroeg de jongen. ‘Als mijn moeder niet met me zou praten, wie zou er dan met me praten?’ Hij kromde zijn vingers in afwachting van een nieuwe reeks één tot tien. Ze voelde zich verplicht te antwoorden.

‘Mijn ouders praatten wel met me,’ zei ze.

Eén.

‘Maar hun woordenschat was beperkt.’

Twee.

Vanuit de met een sluier bedekte jaren kwam de klank van haar naam: *Ona, wat is met jou, Ona? Ona, lach lief, Ona. Ona, mooie jurk, Ona. Ona*: het enige toelaatbare woord in hun eigen taal, een schrale troost, een luchtbel uit hun geheugen. Er dreef een vroege herinnering binnen: Ona tegen de deur van haar ouders’ slaapkamer gedrukt, haar oren vol verlangen gespistst terwijl ze fluisterden in hun moedertaal: *pushka-pushka-pushka*, mysterieuze ruisklanken die deden denken aan wiegende bomen.

Buiten die kamer was het Engels, Engels, Engels. Aldona werkte de hele dag in de lompenfabriek, Jurgis de hele nacht in de pulpafabriek, waarbij hij kersverse woorden en frasen over de loopbrug meebracht bij de wisseling van ploegen. Toen Ona zes was, bouwden ze hun eigen appartementengebouw, van hout, met drie verdiepingen en open veranda’s. Op vijfhonderd vierkante meter, op de hoek van Wald Street en Chandler Street, verrees het Vitkus-blok plank voor plank, het bewijs van een vooruitziende blik en lef. Erachter lieten ze iets van hun geliefde *Lietuva* herleven in een tuin die zo slim aangelegd was dat er drie van de vier seizoenen groenten groeiden.

‘Wat voor groenten?’ vroeg de jongen.

‘Ik herinner me veel kool.’

‘Kool!’ zei de jongen. Blijkbaar was er niets voor nodig hem te verbazen.

1. Jurgis en Aldona spaarden om een huis in Kimball te bouwen.
2. Met drie verdiepingen.

3. Het heette een blok.
4. Er groeiden kolen in de achtertuin van het Vitkus-blok.
5. En pastinaken.
6. De kleine Ona Vitkus en haar ouders woonden op de begane grond.
7. Er woonden andere mensen op de eerste verdieping.
8. En op de tweede verdieping woonde een jongedame uit Granyard, Vermont.
9. Haar naam was Maud-Lucy Stokes.
10. Ze gaf pianoles en gaf kinderen van immigranten Engelse les.

Goed praten, had Jurgis gezegd toen hij zijn dochttertje naar de tweede verdieping bracht, naar Maud-Lucy. De briljante, ontwikkelde Maud-Lucy Stokes. Jurgis bedoelde te zeggen: *Leer haar iets! Wij staan met de mond vol tanden.*

‘Mijn Engels was verschrikkelijk,’ vertelde ze de jongen.

‘Uw taalgebruik is uitstekend,’ zei hij.

‘Destijds niet. Mijn Engels was een mondvoll herkauwd Amerikaans slang, doorspekt met wat Italiaanse en Franse dingetjes die ik op straat had opgepikt. Mijn ouders wisten dat ik niets zou bereiken wanneer ik als een smeltkroes bleef praten.’

‘Maar uw ouders spraken geen Engels. Hoe wisten ze dan dat dat van u slecht was?’

‘Ze waren buitenlands, niet doof,’ zei Ona. ‘Maud-Lucy gaf me gratis les, louter en alleen omdat ze dat wilde. Ze gaf me elke dag les.’

‘Na school?’ vroeg de jongen, en hij deinsde vol afschuw terug, zijn lijstje vergetend.

‘In plaats van school. School rook naar ongewassen jongens en houtrook. De juf had een hekel aan meisjes.’ In plaats van naar school te gaan had Ona elke dag de trap beklommen naar de tweede verdieping, naar Maud-Lucy. De kordate, gezette Maud-Lucy, die haar haar schaamteloos kort droeg, de liddende vorm verfoeide en

een piano en een kat had, en een verzameling donkere boeken met robuuste kافت. Maud-Lucy, wier kamers naar inkt en lavendel roken. Die zei geen behoefte te hebben aan een man. Die verlangde naar kinderen en Ona als surrogaatkind aannam. Die Ona bijvoeglijke naamwoorden voerde als waren het chocoladedruppels.

‘Och heden,’ zei Ona, met een blik op haar vingers. ‘Nu heb je me aangestoken.’

De jongen verborg abrupt zijn handen. Een ogenblik later zei hij: ‘Miste u uw vader en moeder? Toen u wegliep naar het circus?’

‘Geen circus,’ zei ze. ‘Denk nou niet dat ik op een olifant rondreed.’

‘Zal ik niet doen.’

‘Maar toch zie je voor je hoe ik op een olifant rondrij, hè?’

Hij lachte met een uithaaltje van plezier. Tot dan toe had hij weinig gevoel voor humor tentoongespreid, alleen maar diverse variaties op ernst. ‘Het was gemakkelijker dan je zou denken om hen te verlaten,’ zei ze. ‘Ik voelde me tegen die tijd meer het kind van Maud-Lucy. Maar zij moest die zomer voor haar tante zorgen, in Granyard, Vermont. Ik dacht destijds dat mijn ouders een terugkeer naar hun vaderland bekokstoofden. Het was dus niet zo moeilijk om weg te lopen. Ik was veertien, oud genoeg. Maud-Lucy was degene die ik miste.’

De jongen zweeg even. ‘Er is iemand die mijn moeder leuk vindt. Dat is geheim.’ Hij keek de andere kant op. ‘Hij wordt misschien wel op een dag mijn vader.’

‘O. Nou ja, dit was anders.’

‘Soms krijg ik het gevoel dat die andere persoon eigenlijk echt mijn vader is. Zoals u het gevoel had dat Maud-Lucy eigenlijk uw moeder was.’

‘Ik snap wat je bedoelt.’

‘Mijn echte vader is heel goed in muziek.’ Hij wees uit het raam. ‘Wat is dat er voor een?’

‘Een Mexicaanse roodmus,’ deelde ze hem mee. De jongen haastte

zich naar zijn rugzak, diepte er een keurig notitieboekje uit op en voegde ‘Mexicaanse roodmus’ toe aan zijn lijstje. ‘Dat is nummer acht,’ zei hij. ‘Nog twaalf te gaan.’ Hij tuurde naar buiten, naar Ona’s spireastruiken, die al groen werden nu de lente eindelijk in aantocht was.

‘Ik mis het ochtendkoor,’ vertelde Ona hem. ‘De vogels zingen allemaal te hoog.’

‘Ik moet vijf vogelzanggeluiden herkennen.’

‘Nou, daar kan ik je niet bij helpen.’

‘Als vogels lager zouden zingen, kon u ze horen.’

‘Daar zul je God dan op moeten aanspreken.’

De jongen dacht even na. ‘Leven uw vader en moeder nog?’

‘Grote grutjes nog aan toe! Tel eens op.’

Hij wachtte een ogenblik en maakte het sommetje. ‘Wat is er met hen gebeurd?’

Slechts weinig wezens op de wereld hadden haar ooit zoiets gevraagd. ‘Hun Engels werd beter,’ zei ze. ‘Ze verlieten de fabriek en begonnen een kruidenierswinkel. Ze werkten tot aan hun pensioen, leefden nog een tijdje en stierven. Zoals dat met iedereen gaat.’

‘Niet iedereen,’ zei hij. ‘Kijk maar naar u.’ Zijn sommetje maakte plots een heldere, koortsachtige gedachte in hem los, die door zijn lichaam werd weerspiegeld. ‘Hé,’ zei de jongen, en hij stond op. ‘Ik bedacht net iets.’ Zijn wimpers trilden.

Zijn smalle handen gingen naar zijn hoofd alsof hij het op zijn schouders probeerde te houden. ‘Wat als... juffrouw Vitkus, wat als u... de oudste persoon ter wereld bent?’

Ona kon wel een paar manieren bedenken om op dit nieuws te reageren. ‘Och heden,’ zei ze. ‘Dat hoop ik toch niet.’

Hij sprong nu rond in haar keuken, waarbij hij nog steeds zijn hoofd vasthield in een poging zijn op hol geslagen vreugde in de hand te houden. ‘Hé, juffrouw Vitkus, u bent misschien wel houder van een Guinness... wereldrecord!’

‘Wat levert me dat op?’

‘Eén: u krijgt een certificaat,’ zei hij met overslaande stem. ‘Twee: u krijgt respéct. Drie: u wordt onsterfelijk!’

‘Nou,’ zei ze, ‘dat lijkt me van onschatbare waarde.’

Toen stond die vreselijke scoutsleider op de stoep en was het tijd voor de jongen om naar huis te gaan.